

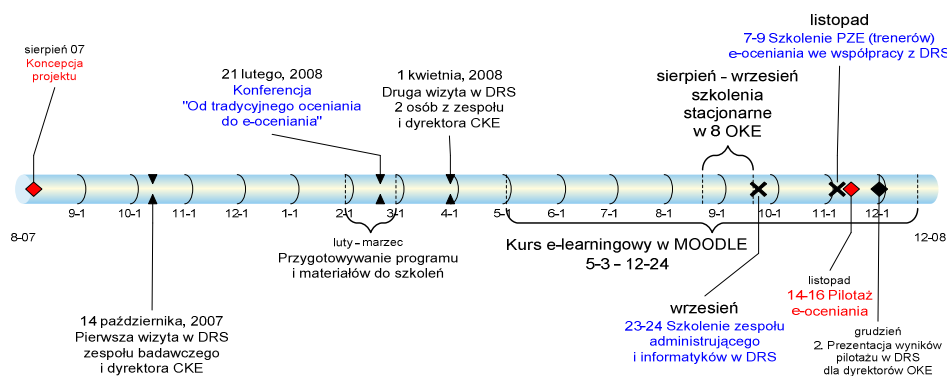
Sprawozdanie z działań w 2008 roku w projekcie I.1

Henryk Szaleniec
Koordynator projektu I.1

Wstęp

E-ocenie, czyli ocenianie z wykorzystaniem sieci (electronic marking) stosowane jest od kilku lat w krajach organizujących egzaminy zewnętrzne między innymi w Anglii w jednej z trzech największych komisji egzaminacyjnych AQA oraz komisji Adexcel. Dzisiaj w wymienionych komisjach egzaminacyjnych prawie połowa prac oceniana jest z wykorzystaniem technologii komputerowej. W naszym kraju e-ocenie jest nowym rozwiązaniem zarówno pod względem technologicznym, jak i organizacyjnym. Stąd brak jest w tym zakresie wcześniejszych doświadczeń i ekspertów. Dlatego też przygotowanie zespołu specjalistów w tej dziedzinie było jednym z priorytetowych zadań projektu w jego pierwszej fazie realizacji. W ciągu minionego roku udało się wystarczająco przygotować zespół badawczy, aby był w stanie nie tylko przeprowadzić szkolenie dla prawie 350 egzaminatorów z czterech egzaminów, ale także przy współpracy z ekspertami z DRS zapewnić sprawne przeprowadzenie pilotażu e-ocenia. Warto również podkreślić, że uczestniczący w projekcie egzaminatorzy przekonali się, że nowe rozwiązanie jest możliwe do powszechnego wprowadzenia, wartość wprowadzenia z punktu widzenia rzetelności oceniania, a bariery techniczne i organizacyjne nie stanowią istotnej przeszkody.

Rysunek 1. Graficzne przedstawienie działań zespołu badawczego projektu I.1

Działania

Rozwój zespołu

Zespół badawczy został powołany w taki sposób, aby można było sprostać założeniom, które zostały przedstawione w koncepcji projektu.

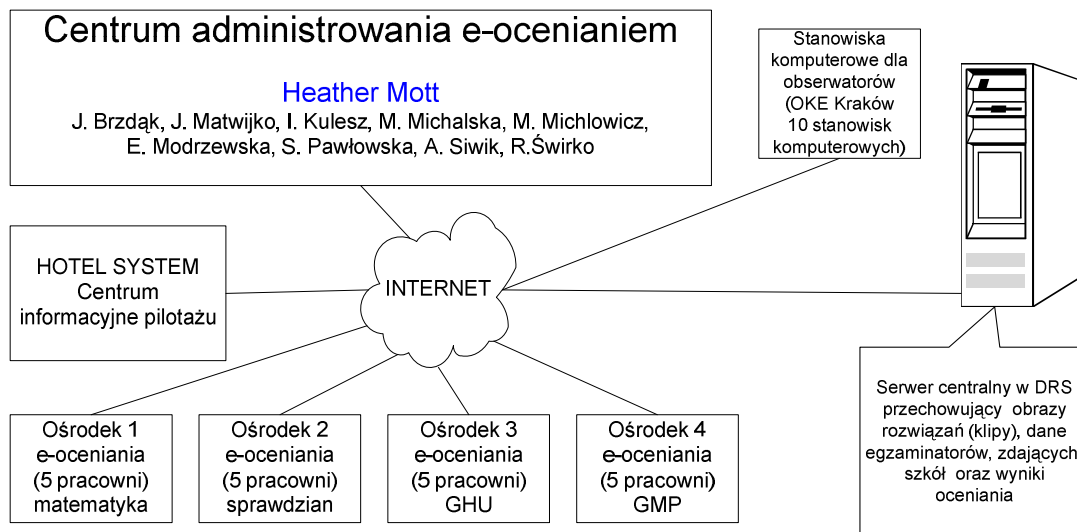
W listopadzie 2007 roku (13-14) została zorganizowana pierwsza wizyta studyjna w Anglii w DRS, w której uczestniczyło 6 osób. W trakcie wizyty udało się poznać w zarysie, na czym polega e-ocenianie. W trakcie spotkania uczestnicy mieli okazję uczestniczyć w warsztatach praktycznych dających możliwość wstępnego poznania oprogramowania e-Marker® CMI+, które stosowane jest przez egzaminatorów i przewodniczących zespołów egzaminatorów (Senior Markers) do oceniania i monitorowania oceniania w największej angielskiej komisji egzaminacyjnej AQA. Eksperti z DRS zapoznali także zespół z modułem administracyjnym oprogramowania e-Marker® CMI+ Admin umożliwiającym administrowanie ocenianiem i kontrolę jakości. Podczas kolejnej wizyty, w której uczestniczyli dyrektor CKE oraz Jadwiga Brzdąk i Henryk Szaleniec zostały przedyskutowane założenia organizacyjne pilotażu e- oceniania i program szkolenia zespołu administrującego oceniane. W wyniku tych ustaleń odbyło się 23 i 24 września praktyczne szkolenie w DRS 11 osób. Dzięki umożliwieniu przez DRS dostępu do serwera w Londynie i oprogramowania e-Marker® podczas dwóch dwudniowych spotkań zespołu w październiku i listopadzie w Krakowie zespół został solidnie przygotowany do administrowania e-ocenianiem. Praktycznym sprawdzianem tych umiejętności był pilotaż, podczas którego pod kierownictwem Heather Mott (eksperta DRS) członkowie zespołu samodzielnie administrowali ocenianie prac w czterech egzaminach, w których posiadają uprawnienia egzaminatora.

Innym obszarem doskonalenia umiejętności zespołu było wspólne nabywanie doświadczeń w projektowaniu i prowadzeniu zajęć e-learningowych z wykorzystaniem platformy MOODLE. Można stwierdzić, że umiejętności zdobyte w tej dziedzinie podczas praktycznego prowadzenia zajęć z egzaminatorami w czterech kursach są cennym zasobem z punktu widzenia zadań czekających na realizację w 2009 roku.

Szkolenie egzaminatorów do e-ocenia

W okresie od 1 kwietnia do 15 grudnia został przeprowadzony kurs dla egzaminatorów (PZE wytypowanych przez dyrektorów OKE) obejmujący zajęcia stacjonarne, e-learningowe i laboratoryjne z e-ocenia przeprowadzone w 20 pracowniach komputerowych. Program kursu obejmował 100 godzin w 9 modułach, jednodniowe stacjonarne zajęcia (8godzin) prowadzone były w ośmiu lokalizacjach zgodnych z terytorialnym rozmieszczeniem okręgowych komisji egzaminacyjnych, natomiast zajęcia laboratoryjne z e-ocenia w 4 ośrodkach koordynacji ocenia w Krakowie. Kursy przeprowadzono w 4 grupach zgodnych z podziałem na egzaminy: sprawdzian, egzamin gimnazjalny w części matematyczno-przyrodniczej, egzamin gimnazjalny w części humanistycznej i egzamin maturalny z matematyki. Przedstawiony poniżej schemat ilustruje strukturę organizacji praktycznego e-ocenia w trakcie zajęć laboratoryjnych w Krakowie w dniach od 14 do 16 listopada.

Rysunek 2. Struktura organizacji e-ocenia w 4 ośrodkach

Współpraca z DRS i pilotaż e-ocenia

Współpraca z DRS była bardzo intensywna w ciągu całego roku i opierała się zarówno na wymianie korespondencji, cotygodniowych telekonferencjach (w 4 kwartale) oraz kontaktach bezpośrednich wspólnego zespołu polsko-angielskiego podczas trzech krótkich wizyt studyjnych w DRS oraz spotkań zespołów 20 lutego w

Warszawie, od 30 lipca do 1 sierpnia w Krakowie (audyt ośrodków e-oceniaia) oraz w dniach od 5 do 16 listopada (przygotowanie i przeprowadzenie pilotażu).

Problematyka wspólnych działań obejmowała między innymi:

- a. Przygotowanie projektu współdziałania w zakresie pilotażu e-oceniaia (warunki organizacyjne i techniczne),
- b. ustalanie programów szkolenia, weryfikacja kodów egzaminatorów biorących udział w pilotażu,
- c. przygotowanie schematów oceniania i prac egzaminacyjnych do skanowania,
- d. przygotowanie bazy danych szkół, uczniów i egzaminatorów do wprowadzenia systemu e-Marke®,
- e. uzgadnianie polskiej wersji podręczników dla egzaminatorów,
- f. przygotowanie i współprowadzenie dwóch kursów e-learningowych (w angielskiej i polskiej wersji językowej) dla przewodniczących zespołów egzaminatorów e-oceniaia oraz zespołu administrującego e-oceniaiem,
- g. szkolenie w zakresie koordynacji i monitorowania oceniania z wykorzystaniem oprogramowania e-Marker® Admin członków zespołu badawczego i administrującego ocenianie,
- h. definiowanie raportów, i zasad przydzielania zadań do oceniania w każdym z czterech egzaminów,
- i. definiowanie w systemie e-Marker® zadań weryfikujących dla każdego egzaminu

Prowadzenie badań

W 2008 roku prowadzone były badania na populacji egzaminatorów uczestniczących w szkoleniu i pilotażu e-oceniaia. Zakończone zostały badania postaw egzaminatorów wobec zmian za pomocą „Kwestionariusza gotowości do zmiany”, które przeprowadzono przed pilotażem z wykorzystaniem platformy MOODLE oraz badania opinii egzaminatorów po pilotażu e-oceniaia w listopadzie 2008 roku. Zespół prowadził również badania porównywalności punktowania zadań w pilotażowym e-oceniaiu. Monitorowany był efekt egzaminatora zarówno podczas e-oceniaia, jak i trakcie oceny próby prac w tradycyjnej technologii. W 2008 roku zebrane zostały wyniki i przeprowadzono część analiz.

Osiągnięte rezultaty

Nowe umiejętności zespołu badawczego

1. Tworzenie materiałów edukacyjnych i prowadzenie zajęć e-learningowych z wykorzystaniem platformy MOODLE
2. Ocenianie w sieci z wykorzystaniem programu e-Marker® CMI+
3. Administrowanie i monitorowanie oceniania z wykorzystaniem programu e-Marker® CMI+ Admin
4. Tworzenie zadań weryfikujących (ziarenek) do monitorowania i kontroli jakości oceniania.

Adaptacja oprogramowania

Oprogramowanie e-Marker(®) CMI+ dla egzaminatora oraz e-Marker(®) CMI+ dla administratora e-oceniania zostało wyposażone w polskie menu i w polskie komunikaty informacyjne oraz raporty. Zostały także przygotowane polskie wersje podręczników do obydwu aplikacji. Uczestniczący w pilotażu egzaminatorzy otrzymali wydrukowaną wersję podręcznika egzaminatora.

Przygotowany zespół egzaminatorów i trenerów e-oceniania

1. Przeszkolono 337 osób z 4 egzaminów (sprawdzian, egzamin gimnazjalny w obydwu częściach i egzamin maturalny z matematyki) do oceniania w sieci wyposażając jednocześnie w niezbędne umiejętności do wstępnego szkolenia egzaminatorów do e-oceniania.
2. Przeszkolono 24 osoby do prowadzenia zajęć z egzaminatorami w zakresie e-oceniania i do pełnienia roli przewodniczącego e-oceniania.
3. Przeszkolono 11 osób do administrowania procesem e-oceniania.

Przeprowadzone badania

Na próbie egzaminatorów uczestniczących w pilotażu 2008 zostały przeprowadzone następujące badania:

1. Badania postaw egzaminatorów wobec zmian za pomocą „Kwestionariusza gotowości do zmiany”
2. Badania opinii egzaminatorów po pilotażu e-oceniania w listopadzie 2008 roku.
3. Badania porównywalności punktowania zadań w pilotażowym e-ocenianiu (zebranie danych empirycznych i przeprowadzenie wstępnej analizy).

Opracowane raporty

1. *Monitorowanie oceniania sesji egzaminacyjnej 2007* - Dorota Węziak - Białowolska.
2. *Analiza surowości oceniania tradycyjnego w zależności od techniki oceniania* – Dorota Węziak - Białowolska.
3. *Raport z badań postaw egzaminatorów wobec zmian za pomocą „Kwestionariusza gotowości do zmiany” – ocena przydatności narzędzia badawczego* – Przemysław Majkut, Filip Kulon.
4. *Raport opisowy z badań opinii egzaminatorów po pilotażu e-oceniania w listopadzie 2008 roku* - Przemysław Majkut, Filip Kulon.
5. 323 indywidualne raporty uczestników pilotażu zatytułowane *Impresje z oceniania tradycyjnego i e-oceniania na podstawie własnych doświadczeń*.
6. Raporty wygenerowane w DRS po pilotażu e-oceniania:
 - a. wyniki surowe zdających, których prace zostały włączone do pilotażu,
 - b. wykonana praca przez każdego z egzaminatorów (dane do listy płac po ocenianiu - liczba zadań ocenionych z podziałem na kategorie zadań),
 - c. jakość oceniania poszczególnych egzaminatorów,
 - d. jakość oceniania poszczególnych zadań,
 - e. funkcjonowanie zadań weryfikujących (ziarenek).

Przeprowadzone konferencje na temat e-oceniania

21 lutego 2008 roku została przeprowadzona konferencja zatytułowana *Od oceniania tradycyjnego do e-oceniania*, której celem było zapoznanie środowiska systemu egzaminów zewnętrznych z zarysem wprowadzenia zmiany w technologii oceniania prac egzaminacyjnych. Konferencja była adresowana do pracowników OKE i CKE. W konferencji obok wystąpień członków zespołu występowali także przedstawiciele DRS.

Udział w konferencjach z wystąpieniami na temat e-oceniania

W dniach od 26 do 28 września członkowie zespołu badawczego Henryk Szaleniec i Dorota Węziak - Białowolska przedstawili na XIV Krajowej Konferencji Diagnostyki Edukacyjnej w polu referat zatytułowany *Czy e-ocenianie może zapewnić wyższą rzetelność punktowania?*

18 grudnia na konferencji szkoleniowej pracowników OKE w Krakowie Henryk Szaleniec w godzinnym wystąpieniu przedstawił założenia e-oceniań i rezultaty pilotażu 2008.

Zmiana postaw egzaminatorów wobec e-oceniań (rezultaty miękkie)

W ciągu całego roku pracy z zespołem prawie 400 egzaminatorów nastąpiła zmiana postaw egzaminatorów względem wykorzystania technologii komputerowej do oceniania. Na początku roku podczas dyskusji na forach w kursach e-learningowych oraz podczas zajęć stacjonarnych wyrażane były daleko idące obawy, co do możliwości wykorzystania w Polsce technologii komputerowej do oceniania. Po zakończeniu pilotażu, zarówno w wypowiedziach w raportach indywidualnych, jak i w wypowiedziach na pytania kwestionariusza badania opinii egzaminatorów po pilotażu dominowały wypowiedzi, że nowa technologia oceniania powinna być wprowadzona w naszym kraju już w najbliższych latach.

Innym bardzo istotnym osiągnięciem egzaminatorów uczestniczących w 2008 roku w projekcie jest zrozumienie przez nich znaczenia monitorowania i ciągłej kontroli jakości oceniania prac uczniowskich oraz zwiększenie poczucia odpowiedzialności egzaminatora za każdą ocenianą pracę uczniowską.

Dodatkowo uczestniczący w projekcie egzaminatorzy przekonali się o przydatności e-learningu prowadzenia działalności dydaktycznej oraz nabyli umiejętności posługiwania się platformą MOODLE.

Podsumowanie

Wszystkie podstawowe zadania planowane na 2008 rok udało się zrealizować z powodzeniem. Poważnym utrudnieniem w osiągnięciu celów projektu może być niedoszacowanie kosztów na etapie przygotowywanego wniosku.

Dwa zadania planowane na grudzień 2008 zostały przeniesione na styczeń. Należą do nich:

1. Zorganizowanie konferencji podsumowującej rezultaty pilotażu 2008
2. Zakończenie prac nad przygotowaniem raportów po pilotażu